

zonden portretten van een edelman en van een vorstin. Ongenaakbaar koel, maar doordringend van blik, als zaten zij op den rechtersstoel, hebben zij voor hem geposeerd. Breder van allure en neutraler als persoonlijkheid zijn zij dan het waarschijnlijk oudere, minutieuzer portret van den goudsmid met de roode mouwen, in het Mauritshuis, die op zijn manier de fout heeft van Scorel's Italiaanschen edelman; een fout, waardoor dit portret het aflegt tegen Moroni's kleermaker in de National Gallery, die eenvoudig weg „een man" is.

Mierevelt mist het onbewogen-doordringende van zijn ouderen stadgenoot Ketel, maar daarvoor in de plaats heeft de Natuur hem met meer gevoel bedeed, wat zijn portretten sympathieker doet zijn. De Oude Krijgsman, een werk van zijn 64ste jaar, uit de Verzameling van H. van den Bergh, heeft, wat zulk een zeldzaamheid is in de portretkunst: de kruising van aangeboren en van verworven karakter; het karakter zooals het geworden is in den langen levensloop onder den druk der uitwendige omstandigheden van het beroep. Een zachtaardig karakter, streng geworden in den krijgsdienst. Een strenge blik, die zwaarmoedig op de verte is gericht.

Buytewech was in zijn tijd een gezocht schilder. Maar wat wij in hem zien en op prijs stellen: den decadent, zullen zijn tijdgenooten wel niet in hem hebben gezien en genoten. Het was de tijd niet, om een decadent aantrekkelijk te vinden. („Geestige Willem" werd hij door zijn kornuiten genoemd. Maar woorden veranderen van beteekenis in den loop der eeuwen. Een woord uit vroeger tijd bewijst dus niets. Ook een landschapje werd in dien tijd als „gheestich" betiteld. „Geestig" was toen dus bezwaarlijk iets „van den geest". Een „gheestich" landschapje was een phantastisch landschapje; en een „gheestich" schilder of teekenaar was een kunstenaar, die allegorieën schilderde of ontwierp, bij voorkeur optochten met triomfwagens). In onzen tijd zou hij een Beardsley of een De Nereé zijn geworden. Alleen was hij volbloediger en in zijn teekening robuuster.

Een decadente geest en een keiharde ziel. De antipode, in beide opzichten, van Jan Steen. Hoon ligt op zijn gezichten te lezen; het tegendeel van menschenmin en menschenachting. Met Watteau heeft deze schilder der *insolente* figuren slechts oppervlakkig iets gemeen. Zijn figuren zijn slank en gerekt, maar niet luchtig en soepel; en charmant allerminst. En zoo men Buytewech's geest mocht meenen te vinden in Watteau's Indifférent in het Louvre, dan zal dat zijn, misleid door den titel. Hij doet onverschillig, die Indifférent, doch is het niet. Hij poseert. Het is slechts een verwijfd, niets uitvoerend saletjonkertje, dat het leven te luchtig opvat, en gemakkelijk door het leven geknakt zal worden of weggeblazen als een zeepbel.

Watteau is een tweede uitgave, 100 jaren later, van Jan Steen, waarin